

Täysistunto

Torstai 28.9.2017 klo 16.00—17.38

4. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2017

Kertomus K 17/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Keskustelu

17.01 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kiitokset Valtion tarkastusvirastolle tästä vuosikertomuksesta. Toisin kuin nämä kertomukset yleensä, tämä on varsin dramaattista luettavaa.

Sisäministeriön hallinnonalalta löytyy huomautettavaa. Maahanmuuttovirasto on saanut kielteisen laillisuuskannanoton koskien menoja ja niiden oikaisujen puutteellisuutta varainhoitovuodelle. Ei yllätä ollenkaan, että Maahanmuuttovirasto on saanut moitteen ilmoitusvelvollisuutta kohtaan sekä sen sisäinen valvonta on koettu puutteelliseksi. Maahanmuuttovirasto ei näytä vastaanottotoiminnan osalta olevan lainkaan veronmaksajan asialla, ja näyttäisi siltä, että sisäministeri ja sisäministeriökään eivät ole olleet tämän asian suhteen velvollisuuksiensa tasalla. Olemme saaneet kuulla uutisia, kuinka vastaanottotoiminnalla tienataan miljoonia osakeyhtiöillä, kuten Luona Oy, ja tämä on täysin vastuutonta veronmaksajien rahojen hukkaamista.

Arvoisa puhemies! Vuosikertomuksesta voimme lukea myös sen, että liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta löytyy moitteita. Liikenneviraston kohdalta löytyy useita moitekohtia. Toivon todella, että ministeri Berner varmistaa, että seuraavan vuoden vuosikertomuksessa nämä puutteet on korjattu.

Myöskään työministeriö ja työministeri eivät selviä tästä puhtain paperein, sillä useammassakin kohdissa on moitteita, punaisia merkintöjä useammassakin kohdassa, kolmessa laskujeni mukaan. Toivottavasti työministerikin on työtehtäviensä tasalla ja varmistaa, että myös tältä hallinnonalalta poistuvat huomautukset seuraavan vuoden raporttiin.

17.03 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Valtiontalouden tarkastusvirastohan siirrettiin eduskunnan yhteyteen aikoinaan juuri sen takia, että virasto voi tehdä työnsä riippumattomana ja voi toimia myös todellisena hallituksen ja sen alaisten ministeriöiden ja virkamiesten kontrolloijana. Ja täytyy sanoa, että virasto on kyllä omalla työllään mielestäni lunastanut tämän riippumattomuuden. Se käy hyvin tarkkaan ja perusteellisesti lävitse koko valtiokonsernin toimintaa, ja viraston toiminta on kehittynyt oikeaan suuntaan: se ei ole enää yksittäisten kuittien oikeellisuuden tarkistusta yksin vaan sen sijaan enemmän sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

katsomista, miten nämä todelliset tulokset virastojen toiminnassa täyttyvät. Tähän tuloksellisuussuuntaan kehitys on edennyt hyvin nopeasti, ja tältä kannalta katsoen virastosta on tullut myös eri ministeriöille ja keskusvirastoille tärkeä kumppani, jonka neuvot antavat osviittaa toimintojen kehittämiseen.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta tulee käymään tämän raportin huolellisesti lävitse ja kuuntelemaan tässä yhteydessä asiantuntijoita ja tällä tavalla turvaamaan sen, että kun raportissa ja vuosikertomuksessa on havaintoja, jotka koskevat valtion eri yhteisöjen toimintoja, niin ne johtavat myös riittävään päätöksentekoon täällä eduskunnassa, mikä pitää yllä hyvää hallintoa ja johtaa suomalaisen hallinnon kehittämiseen. Joten se keskustelu, mikä täällä nyt ja myöhemmin tullaan käymään, tulee otettua tarkastusvaliokunnan työssä ja tulevassa mietinnössä huomioon.

17.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Valtiontalouden tarkastusviraston työ on todellakin ollut, kuten tässä raportissa sanotaan, kattavaa ja hyvin monella tavalla valtiontaloutta tutkivaa. Huomasin tuossa sellaisen mielenkiintoisen seikan, että Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnittää huomiota siihen, että nyt olemme siirtymässä vahvasti digiaikaan, elikkä lähes kaikki käytettävissä oleva tieto, mitä eduskuntakin käsittelee, on saatavissa verkosta. Tietoverkoissa tapahtuu tänä päivänä valtavan nopeasti asioita, ja täällä kiinnitetään aivan oikein huomiota siihen, että myös tarkastusviraston on pystyttävä yhä enemmän ja valtiontalouden on pystyttävä yhä enemmän palvelemaan ja tuottamaan nopeasti tietoa esimerkiksi eduskunnan päätöksentekoa varten. Valtiontaloushan toimii sillä tavalla, että esimerkiksi rahamarkkinoilla ja korkomarkkinoilla ja yleensä kaikkialla markkinoilla tapahtuu kaikki hyvin nopeassa aikataulussa, mikä tarkoittaa sitä, että sieltä tuleva oikea-aikainen, oikea tieto tulee myös eduskunnan käyttöön ja kaikkien valtion viranomaisten käyttöön, jolloin pystytään tekemään oikeita päätöksiä. Aivan oikein tämä robotti kiinnittää siihen huomiota, enkä yhtään epäile sitä, etteikö Valtiontalouden tarkastusvirasto ja tämän talon tarkastusvaliokunta ja koko eduskunta paneudu tämän raportin sisältöön huolellisesti. Toivon, että tässä asiassa edetään.

Arvoisa puhemies! On aivan olennaista, että kaikkialle Suomeen saadaan syntymään nopeat tietoliikenneverkot, koska valtion viranomaiset toimivat, totta kai, täällä pääkaupunkiseudulla pääosin, mutta niitä on eri puolilla Suomea, ja hyvin monessa kunnassa esimerkiksi on viranomaisia, joilla ei vielä nopeaa valokuituverkkoa ole. Se heikentää tiedonkulkua ja ennen kaikkea heikentää näiden ihmisten asemaa muuhun Suomeen verrattuna.

17.06 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Toivottavasti tämän lukee enempi ihmisiä kuin täällä salissa tällä hetkellä on, koska täällä on todella hyvää arviointia ja johtopäätöksiä ja kriittisiä kohtia. Kyllä suosittelen tätä luettavaksi.

Itse esimerkiksi tuolta sivulta 89 löysin tietoa kehitysyhteistyörahoista, ja kun perussuomalaiset ovat usein puhuneet, että autettaisiin siellä, missä on ongelma, jotta maahanmuuttoa ja liikkeellelähtöä lähtömaissa ei olisi niin paljon — nimenomaan tätä turhaa lähtemistä siinä mielessä, että ei ole mitään konfliktia siellä maassa — ja kerrottaisiin meille, miten tehokkaasti kehitysapu on toiminut, niin on vähän puhuttu, että alkää viitsikö siinä höpötellä, että kyllä se siellä hyvinkin toimii. Muutama päivä sitten kerroin niistä artikkeleista, joita olen nähnyt Finnfundin sijoituksista, että siellä oli epämääräisyyksiä, ja siitäkin kuulin, että no, äläpäs sinä nyt siitä tuommoisia puhele, että perehdy asioihin. Mutta kuitenkin täällä todetaan sivulla 89, että "ulkoasiainministeriöllä ei ole käytettävissään sellaista tie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

tojärjestelmää, jonka avulla olisi mahdollista koostaa ja jäsenellä systemaattisesti kehitysyhteistyön tuloksia vaikuttamistyön tueksi sekä raportoida työn tuloksista". Elikkä tässä tuodaan esille, että pitäisi olla jonkinlaisia mittareita, jotta voidaan tehokkaasti valvoa kehitysyhteistyörahoja.

Kyllä minä nyt sanoisin, että viimeistään tässä vaiheessa meidän täytyy ymmärtää, että jos meillä ei ole työkaluja, millä me seuraamme rahankäyttöä, niin kyllä se voi olla silloin niin, että me heitämme rahat Kankkulan kaivoon. — Ja tulenpas sinne pönttöön, kun huomaan, että aika loppuu kesken. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Juuri näin.

Kiitos, puhemies! Tulin tosiaan jatkamaan tästä, ettei tarvitse puhua niin nopeasti, ettei enää itsekään saa selvää, mitä puhuu.

Sitten sivuilla 103 ja 104 on tuotu lyhyesti esille yritystuet, ja meillähan nyt se parlamentaarinen ryhmä perustetaan, jossa näitä pohditaan. Perussuomalaisethan ovat usein tuoneet tuulivoiman ongelmallisena esille tuulisähkön huonon kustannustehokkuuden vuoksi, ja olemme tuoneet esille myös näitä terveysvaikutuksia. En oikein ole huomannut, että muut puolueet kovasti lähtisivät siihen mukaan, ja toivoisin, että lukisitte tämänkin tarkastuskertomuksen sivut 103—104, kun siellä todetaan, että "tuulisähkön syöttötariffi on valtiolle kallis ja ohjattavuudeltaan jäykkä järjestelmä". Siellä todetaan sivulla 103: "Nykyisellä hintakehityksellä tukimenot ovat nousemassa arviolta yhteensä 2—3 miljardiin euroon vuodesta 2017 vuoteen 2030 mennessä. Tuulivoiman osuus sähkön kokonaistuotannosta jää tukitoimien ja tuotannon lisäyksen jälkeenkin vain noin 3,5 prosenttiin kokonaistuotannosta."

Meidän tulisi kyllä tarkastella sitä, kuinka paljon me laitamme tiettyyn toimintaan rahaa ja kuinka moneksi vuodeksi me lupaamme niin sanotusti tukea, koska eipä semmoinen ala ja yritys kovin ahkera ole, joka aina vain vuosikymmenet saa rahaa. Eihän siinä tarvitse tehostaa toimintaansa eikä olla niin tuottavakaan, kun on varma keino saada rahaa.

Tosiaan, lukekaa näitä. Tässä oli kaksi semmoista asiaa — kehitysyhteistyörahojen valvonta ja tehokkuus sekä tuulivoima — mistä täällä usein meille perussuomalaisille naureskellaan. Jos minä nyt täältä Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomuksestakin ne löydän, niin jospa lopetettaisiin niille naureskelu ja otettaisiin tämä asia ihan vakavasti.

17.11 Lea Mäkipää si: Arvoisa puhemies! Muutamia otteita VTV:n kertomuksesta.

"Tarkastusvirasto kiinnittää edelleen huomiota valtion talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten vastaisiin menettelyihin, jotka samalla ovat yleensä myös perustuslain valtiontaloutta koskevien säännösten vastaisia.

Kielteiset laillisuuskannanotot koskivat yleensä joitakin taloudenhoidon osa-alueita tai yksilöityjä menettelyjä. Kielteisistä laillisuuskannanotoista ei siten voida tehdä johtopäätöstä, että valtion taloudenhoito ei täyttäisi sille asetettua laillisuusvaatimusta tai että kielteisen laillisuuskannanoton taustalla olisi valtion varoihin kohdistuva väärinkäytös. Kielteisistä laillisuuskannanottoa on kuitenkin aina pidettävä kyseisen viraston taloudenhoidon kannalta vakavana asiana."

Sisäinen valvonta ontuu edelleen: "Käyttöoikeuksilla tulisi nykyistä tehokkaammin rajoittaa riskialttiiden työyhdistelmien syntymistä ja liian laajoja toimenkuvia. Tämä edellyttää käyttövaltuushallinnan prosessin sisäisen valvonnan kehittämistä. Sovelluskontrollien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

tulisi ohjata oikeaan asiankäsittelyyn niin, että menoja käsitellään valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Myös laskutuksen täydellisyyden, oikeellisuuden ja sopimuskohdistusmenettelyn kontrolleja tulee parantaa.

Vastuu asiakaspalveluprosesseissa käytettävien tietojärjestelmien sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä sekä siihen liittyvästä tietoturvallisuudesta ei ole nykyisellään selkeä. Sisäisen valvonnan vastuut tulisi riittävästi selkeyttää."

Ja hiukan yritystuista:

"Yritystukia koskeneessa tarkastuksessa selvitettiin, onko yritystukien hakemisessa, myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa noudatettu säädöksiä. Lisäksi selvitettiin, onko yritystukien sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty. Tarkastuksen perusteella todettiin joitakin yksittäisiä säädösten vastaisia menettelyjä sekä sisäisen valvonnan puutteita."

"Valtionavustus on tarpeellinen, jos hanketta ei voitaisi toteuttaa ilman avustusta tai yhteiskunnallisesti hyödylliseksi arvioitu hanke toteutuisi ilman valtionavustusta selvästi hitaammin tai suppeampana. Valtionavustus ei ole tarpeellinen, mikäli valtionavustuksen hakija pystyisi rahoittamaan hankkeen tai toiminnan omalla rahoituksella tai oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen rinnastuvalla muulla rahoituksella." — Näistä lainvastaisuuksista on siellä kirjassa esimerkiksi puutuotannon tuesta, lääkärihelikopterituen lopullisesta valtionavustuksesta ja yritysten kehittämistuesta. Niitä voi jokainen seurata.

Ja sitten Maahanmuuttoviraston syynistä: "Maahanmuuttoviraston vastaanottotoiminnan korvausprosessin sisäistä valvontaa ei ole järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten välisten sopimusten mukaisissa korvausperusteissa on merkittävässä määrin sopimuskohtaista vaihtelua. Sopimukseen sisältyy myös ristiriitaisia, puutteellisia ja tulkinnanvaraisia sopimusmääräyksiä. Maahanmuuttoviraston menettelytavat vastaanottotoiminnan kustannusten korvausten maksamisessa ovat eräin osin epäyhtenäisiä. Sisällöllisesti vaihtelevat sopimusmääräykset ja epäyhtenäinen korvausprosessi altistavat eri vaiheissa tapahtuville virheille, ja erilaiset menettelytavat vaikeuttavat myös seurantaa. Puutteita havaittiin myös vastaanottokeskusten vuosiselvitysten sisällössä ja vastaanottokeskuksiin valtion varoilla hankitun omaisuuden seurantamenettelyissä."

Tässä muutamia, arvoisa puhemies.

17.15 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomuksen päätelmät ovat erityisen ajankohtaisia sekä juuri sellaisia, jotka tähän tilanteeseen sopivat. Ne ovat siis digitalisaatio, rakenteelliset uudistukset, sote- ja maakuntauudistus sekä innovaatiot.

Tässä tarkastuskertomuksessa VTV:n pääjohtajana toimiva Tytti Yli-Viikari nostaa esiin politiikan ja virkamiesvalmistelun kohtaanto-ongelmat. Yli-Viikari toteaa, että tällä hetkellä nykypolitiikka ei enää taivu aikaavievään virkamiesvalmisteluun, ja suora lainaus: "Suomen toimintakulttuuri arviointineen ja mittauksineen kannustaa pikemmin varmuuden tavoitteluun kuin uudistavaan riskinottoon. Riskit tulisikin tunnistaa ja niille tulisi määritellä hyväksyttävä taso, jolloin riskienhallinta sallisi rohkeampaa toimintaa." Tarvitsemme nimenomaan sitä rohkeampaa, innovatiivisempaa ja tulevaisuuteen katsovaa toimintaa. Yli-Viikari nostaa myöskin esiin, että kokonaisvaltaista riskienhallintaa tukisi valtioneuvoston oma riskienhallintapolitiikka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

Digitalisaatiosta: Digitalisaation myötä palvelujen tuottamiseen osallistuu valtion toimijoiden lisäksi yhä useampia osapuolia. Etenkään toimintavarmuutta ja tietoturvallisuutta koskevat vastuut eivät hallinnossa ole kaikilta osin selvät. Erityisesti jos mietitään tulevia uudistuksia, joissa ict on ratkaiseva tekijä, tähän täytyy kiinnittää huomattavasti enemmän huomiota.

Ja sitten vielä kolmantena asiana nämä hankinnat: Innovatiivisuuden edistämisessä julkisin hankinnoin on suurin potentiaali, sillä julkisten hankintojen vuosittainen kokonaisarvio Suomessa on tarkastusviraston mukaan jopa 35 miljardia euroa. Esimerkkinä: Oulun kaupungin hankinnat ovat vuositason puoli miljardia. Mutta tämä oli kyllä uusi tieto, että 35 miljardia euroa ovat hankinnat Suomessa.

17.17 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomukset ovat aina erittäin hyvää luettavaa, ja tässä on paljon tietoa meille jokaiselle.

Tarkastusvirasto seuraa vakiintuneen käytännön mukaisesti eduskunnalle antamiensa kertomusten aiheuttamia toimenpiteitä, ja tässä nostetaan muutamia asiakohtia esille.

Mainitaan muun muassa, että "taloudellisuudesta ja tuottavuudesta raportoidaan melko hyvin, mutta puutteet tavoitteiden asettamisessa vaikeuttavat tulosohjauksen toimivuutta". Ja tottahan se on, että tavoitteiden pitää olla asetettu sillä tavalla, että niitä pystyy myös sitten seuraamaan. Ja talousarvion noudattamiseen tulee kiinnittää siis huomiota.

Sote- ja maakuntauudistusta käsitellään tässä valtiontalouden näkökulmasta, ja huomiota kiinnitetään olennaisiin toimeenpanon riskeihin ja siihen, että säästötavoitteen toteuttaminen edellyttää osa- ja välitavoitteita, eli niistä on pidettävä kiinni. Tarkastusviraston näkemyksen mukaan sote-uudistuksen säästötavoite on suuruudeltaan ja aikataulultaan erittäin kunnianhimoinen, ja sehän on käynyt ilmi lukuisissa kannanotoissa ja jo keskusteluissa. Viraston lausunnon mukaan on mahdollista, että se voi myös supistaa palveluvalikoimaa ja -tasoa, eli se tarkoittaa sitä, että priorisointia tulee olla mahdollisuus tehdä, kuitenkin palvelut täytyy säilyttää hyvinä ja monipuolisina.

17.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Leena Meren mainitsema tuulivoiman tukipaketti kieltämättä on osoittautunut kalliiksi, mutta kukapa sillä hetkellä olisi osannut arvata, [Leena Meri: On aika muuttaa!] arvoisa puhemies, mihin tämä sähkön hinta Euroopassa kehittyy. No, ne 12 vuoden sopimukset, mitkä parhaillaan ovat vielä voimassa ja kulumassa pikkuhiljaa loppuun, varmaan jättävät sen opin meille, että tässä asiassa kannattaa vielä huolellisempi olla. Kukaan ei todellakaan silloin arvannut, mihin ollaan menossa.

Mutta, arvoisa puhemies, toivoisin, että tässä asiassa kiinnitettäisiin seuraavia tukipaketteja harkittaessa vielä kokonaisvaltaisemmin huomiota siihen, että meillä uusiutuvan energian tukia olisi mahdollisuus käyttää muun muassa kotimaisen energiapuun käytön lisäämiseksi hallitusti. Ne summat, mitkä sinne menisivät — jos nyt esimerkiksi lisätään vaikka 10 miljoonalla kiintokuutiometrillä energiapuun käyttöä — ne ropoet, mitä sinne menevät, ovat todella pieniä, mutta niiden vaikuttavuus paikalliseen työllisyystilanteeseen on radikaali, erittäin hyvä ja positiivinen.

Siitä keskustelusta, pitääkö meidän maksaa tukea Venäjältä tulevalle puulle: sitä minä en ole koskaan ymmärtänyt, että naapurilta rajan yli, EU-alueen ulkopuolelta, Schengen-ajan takaa tulevalle puulle joutuu tuen maksamaan sillä perusteella, että on olemassa tällainen kansainvälinen kauppasopimus, jonka perusteella nämä kaikki myönnetään, kaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

ki ovat sitä niin sanottua tukikelpoista puuta. Sitä en kyllä ole vielä koskaan itselleni saanut selitetyksi, miksi näin on, mutta olkoon niin.

Mutta joka tapauksessa tulevaisuudessa pitäisi meidänkin kokeilla Euroopan unionissa joskus olla vaikka sen verran eri mieltä, että voitaisiin kotimaiselle energiapuulle työllisyysperusteella taikka sitten uusiutuvan energian perusteella myöntää kotimaista tukea pikkasen sinne päähän, jossa se työ tehdään, siellä metsässä. Sen jälkeen kun puu on tuotu tienvarteen, se on vapailla markkinoilla vapaasti käytettävissä kaikille ostajille.

17.21 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikkaa jo vuosia erittäin läheltä ja syvältä seuranneena ja myös erittäin monissa kehitysmaissa vierailleena minä ihmettelen, mihin tietoihin edustaja Meren puheenvuoro viittaa, kun hän väittää, että iso osa kehitysyhteistyömäärärahoista menee Kankkulan kaivoon. Kyllä nämä selvitykset ja tulokset puhuvat aivan toista. Niitä kannattaa muuten käydä läpi, edustaja Merenkin.

Köyhyyttä on voitu rajusti vähentää kehitysyhteistyön avulla, miljoonat lapset ovat päässeet kouluun, vesi- ja sanitaatiotilannetta on parannettu ja monet kehitysmaat ovat myöskin nousseet köyhyydestä keskitulon maiksi. Jokaisessa hankkeessa niistä raportoidaan tarkasti etu- ja jälkikäteen, tuloksellisuusmittareita ja valvontaa kehitetään koko ajan. Ei ole minusta rehellistä väittää, että kaikki tai valtaosa rahoituksesta menisi hukkaan. Ja tällä kehitysyhteistyöllä nyt voidaan puuttua juuri niihin juurisyihin, joita useimmat puolueet, useimmat ryhmät tässäkin salissa kannattavat. Se on pakolaisuuden juurisyihin puuttumista.

17.22 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä Valtiontalouden tarkastusviraston raportissa, vuosikertomuksessa, puolustusministeriön hallinnonala on ihailtavaa seurattavaa siitä, kuten useimpina vuosina aikaisemminkin, että siellä riittävät tulostavoitteet ja oikeat ja riittävät tiedot ovat ilman huomautuksia tulleet mainituiksi eli siellä on asiat hoidettu hyvin.

Mutta haluaisin kiinnittää myös tähän toiseen tärkeään lohkoon, ulkoministeriön hallinnonalaan, huomiota, tähän kehitysyhteistyöasiaan, mistä täällä jo keskustelua oltiin käytykin. Tämä raporttihan huomauttaa sinänsä ulkoministeriötä sisäisestä valvonnasta sikäli, että kehitysyhteistyön tavoitteita tulisi terävöittää. Tässä on varmastikin kyse enemmän siitä raportoinnista kuin siitä, mitä hyviä asioita kehitysyhteistyöllä on aikaansaatu, tehty. Sinänsä tämä raporttihan viittaa siihen, että pitäisi keskittyä tiukemmin tiettyihin rajoitettuihin kohtiin, mihinkä kehitysyhteistyötä annetaan. Varmasti siinä on sikäli perääkin, että nyt kun valitettavasti siltäkin sektorilta on jouduttu supistamaan, niin silloin pitäisi hyvin tarkkaan katsoa ne kohteet, minne kehitysyhteistyötä annetaan. Itselläni on ollut mahdollisuus tutustua joihinkin kehitysyhteistyökohteisiin muun muassa Nepalissa, missä lapsille annettiin koulutusta, metsänhoitoon opastettiin ja annettiin muutamiin muihin selkeisiin kohteisiin, muun muassa kyläläisille puhdasta vettä kaivon muodossa ja niin edelleen. Annettiin tämäläisiä apuja. Nämä ovat varmasti niitä ensisijaisia kohteita, mihinkä sitä keskittymistä pitäisi tehdä ja tietysti tähän raportointiin kiinnittää myös huomiota, että nämä hyvät asiat sitten tulevat tänne niin meidän edustajien kuin muidenkin tietoon.

Sinänsä kehitysyhteistyöstä myös kun vielä puhutaan, niin tässä kokonaisuudessa, mitä katsotaan kehitysyhteistyöksi, ehkä jatkossa myös tämä kriisinhallinta tulisi tiukemmin ottaa tämän kehitysyhteistyölipun alle, koska [Puhemies koputtaa] nämä ovat kuitenkin sitä samaa yhteistä hyvää työtä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

17.24 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Paloniemi kehotti minua tutustumaan näihin. Minä tosiaan tutustuin. Finnwatch — oliko 5.9., tästä oli laajasti mediassa artikkeleita, Finnfundin sijoituksista. Tämä on tällainen kansalaisjärjestö, niin että en minä näitä omasta päästäni ole suinkaan keksinyt, enkä minä sanonut, että kaikki kehitysyhteistyö on tehotonta. Sanoin, että perussuomalaiset ovat olleet valmiita myös leikkaamaan ja vähentämään kehitysyhteistyötä ja kyseenalaistamaan sen tehokkuuden. Ei se ole niin, että kun minä annan euron, niin se on aina tehokkaasti käytetty. Kyllähän minun täytyy voida katsoa, mihin se käytetään. Täällä todetaan, että tulee kehittää tietojärjestelmiä siten, että niitä voidaan hyödyntää tehokkaasti kehitysyhteistyön tulosten kokoamisessa — no, eihän näitä tuloksia saada koottua — sekä toiminnan raportoisessa ja kehittämisessä. Jos ei pystytä kokoamaan kunnolla asioita eikä valvomaan niitä kunnolla, niin ei voi tietää. Ei minusta tosiasioita siinä mielessä kannata millään tavoin väheksyä. Olen tosiaan näihin perehtynyt mutta kiitän kuitenkin. Otin nämä tiedot täältä raportista.

17.25 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tähän kehitysavun ja sen kohdentumisen kysymykseen lyhyesti kommentoiden: juurihan siksi on tärkeää puuttua niihin mahdollisiin kehitysavun väärinkäytöksiin ja tehottomuuksiin niiden rahojen käytössä ja selvittää ne, että ensinnäkin se raha, mitä me käytämme, menisi niihin tarkoitettuihin asioihin ja sen avun ja tuen oikeille tarvitsijoille ja että toisinnakin tätä kautta suomalaisilla veronmaksajilla voisi olla varmuus siitä, että verovaramme maailmalla kohdistuvat niihin asioihin, mihin on tarkoitettu.

17.26 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vielä muistuttaa, että juuri saatiin niin sanotusti uunista ulos kolmas osa kehitysjärjestöjemme evaluaatiota. Siinä evaluoitiin erittäin monta kehitysjärjestöä juuri sen perusteella, että katsottiin, missä on korjaamisen paikkaa hankkeissa, miten tehokkaita ne ovat ja kuinka voidaan osoittaa, mitä hyötyä näistä hankkeista kehitysmaissa on. Voin myös vahvistaa sen, että Finnfundin iso evaluointi tehdään vielä tämän hallituskauden aikana.

Tämä evaluointi on nyt juuri sitä työtä, mitä pitää tehdä, jotta voimme vastata yhä useampiin kysymyksiin, joita kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön nimissä esitetään. Kysymysten esittäminen on tietenkin ihan oikein, mutta yritän nyt vakuuttaa sitä, että meillä tehdään kyllä erittäin hyvää työtä valvonnan ja tehokkuuden vaatimuksen saamiseksi kansankielelle ja ulos niin, että jokainen ymmärtää, mitä sillä kehitysyhteistyöllä saadaan aikaan.

17.27 Mikko Savola kesk: Herra puhemies! Haluan vain vahvistaa tämän, mitä edustaja Paloniemi sanoi — edustaja Paloniemi on pitkän linjan kehitysyhteistyötoimija ja alan raukainen ammattilainen — että ei jää sitä väärinkäsitystä, että ainakaan itse olisin tästä asiasta eri mieltä. Nimenomaan näitten raporttien avulla se valvonta suoritetaan ja huolehditaan siitä, että kehitysyhteistyö näihin oikeisiin kohteisiin menee ja varsinkin nyt näinä aikoina, kun resurssit ovat tiukat ja sinne emme ole pystyneet niin paljon varoja myöntämään kuin aikaisemmin, että niitten varojen käyttö menee mahdollisimman kohdennetusti ja tarkasti valvotusti oikeille paikoille.

17.28 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Haluan myöskin omalta osaltani tukea edustaja Paloniemeä tässä asiassa. Tämä hallitus on tehnyt hyvää työtä. Ensin ministe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 95/2017 vp

ri Toivakan, sen jälkeen ministeri Mykkäsen johdolla on nimenomaan perattu, mihin avustuksia on myönnetty ja minkälainen vaikuttavuus niillä on. On myös kiinnitetty huomiota avustajajärjestöjen taustoihin ja niin edelleen ja myös sitten siihen, minkälaista osaamista suomalaisessa yhteiskunnassa meillä on ja miten me voimme viedä sitä suomalaista osaamista osana kehitysyhteistyötä.

Itsekin aikoinaan opiskeluaikana Tansaniassa ja Keniassakin näin sen, että kun saadaan kylään kaivo, niin erityisesti tytöt ja naiset pääsevät tekemään oikeita töitä eikä tarvitse olla vedenhakureissulla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.